13 mei 2025

Inspiratiedag

KUNST & CREATIE

KATHOLIEK ONDERWIJS .VLAANDEREN

programma
MUSEUMBEZOEK VOORMIDDAG

10.00 uur	Instructie (hal)
10.15 uur	Start ‘individueel’ bezoek om de tentoonstelling te scannen en alvast een individuele opdracht uit te voeren
11.00 uur	Zoek in je nabijheid een aantal collega’s en test samen een strategie uit
11.20 uur	Groep 1 (Het alledaagse), Groep 2 (Feestvreugde), Groep 3 (Triomf en emancipatie)
11.40 uur	Reflectiemoment en uitwisseling (hal)
12.00 uur	Samen naar Huis van het Nederlands

programma
MUSEUMBEZOEK NAMIDDAG

13.30 uur	Instructie (hal)
13.45 uur	Start ‘individueel’ bezoek om de tentoonstelling te scannen en alvast een individuele opdracht uit te voeren
14.30 uur	Zoek in je nabijheid een aantal collega’s en test samen een strategie uit
14.50 uur	Groep 1 (Het alledaagse), Groep 2 (Feestvreugde), Groep 3 (Triomf en emancipatie)
15.10 uur	Reflectiemoment en uitwisseling (hal)
15.30 uur	Einde

HOE GEBRUIK JE DEZE BROCHURE?

In deze brochure vind je een aantal opdrachten en kijkstrategieën die je kan inzetten als je met je leerlingen een kunstwerk bespreekt.

Test vandaag, tijdens je tentoonstellingsbezoek een aantal strategieën uit. Bekijk deze vooraleer je de tentoonstelling binnenstapt en duid alvast je favoriete strategieën aan.

De tentoonstelling is onderverdeeld in 6 thema’s:

‘Het alledaagse’,

‘(Feest)Vreugde’,

‘Rust’,

‘Sensualiteit’,

‘Spiritualiteit’

‘Triomf en emancipatie’

Neem eerst de tijd om de werken te ontdekken en een aantal werken uit te kiezen waarmee je aan de slag kan/wil gaan.

STRATEGIE 1
VTS – VISUAL THINKING STRATEGY

Groeperingsvorm: In grote groep

VTS is geen methode van kennisoverdracht, maar een manier van kunstbeschouwing, die uitnodigt tot nadenken, associëren, respectvol luisteren naar elkaar en echt aandachtig KIJKEN naar kunst, gedurende 10 of 15 minuten per kunstwerk.

Kies een gespreksleider. (In de klas is dit de leraar). De gespreksleider is geen bron van kennis maar faciliteert het gesprek volgens een vast patroon. Een gespreksleider nodigt een groep mensen uit om een kunstwerk te bekijken. De gespreksleider blijft neutraal.

Na enkele minuten van individueel kijken worden de volgende vragen gesteld, na elkaar:

1. Wat gebeurt er?

Je nodigt de kijker uit te reageren op wat hij ziet en denkt. Aanvaard alle antwoorden en oordeel niet. Vat de antwoorden samen en geef ze terug.

2. Waaraan zie je dat?

Je vraagt aan de kijker zijn gedachten die hij heeft bij het kunstwerk uit te leggen en te onderbouwen. Deze vraag nodigt de kijker uit om in detail te kijken.

3. Wat kun je nog meer ontdekken?

Deze vraag is een uitnodiging aan de hele groep om weer nieuwe inzichten in te brengen.

De gespreksleider faciliteert vervolgens het gesprek dat ontstaat en geeft de antwoorden op de vragen in eigen woorden terug. Dit gebeurt zonder enig oordeel. Het gesprek duurt net zo lang als de aandacht van de groep op het kunstwerk gericht blijft.

STRATEGIE 2
DOEVRAAG BEELD

Groeperingsvorm: kan individueel of in groep

Schets een detail uit een werk en geef je werk een nieuwe titel

STRATEGIE 3
KIJKEN ADHV ONZE LEERPLANDOELEN

Groeperingsvorm: kan individueel, kan in kleine of grote groep

LPD 1: Eigen waarneming

LPD 2: De inhoud
De titel:
Het werk gaat over ...
De kunstenaar maakte het werk omdat ...

LPD 2: Vorm
Welke bouwstenen, materialen en technieken zet de kunstenaar in om het werk tot leven te brengen?

LPD 3: Periode/tijd/stijl
Jaartal of eeuw: ...
Kunsthistorische periode: ...

LPD 3: Land van herkomst

LPD 3: Tegen welke maatschappelijke achtergrond is het kunstwerk ontstaan? Zijn er politieke, sociale, economische of culturele factoren die bijdroegen tot het ontstaan van het werk?

Reflectie over eigen beleving of over het belang van het kunstwerk

BEELD

Deze tabel wil inspirerend werken bij beschouwen, creëren en reflecteren. De lijst is niet limitatief.

BOUWSTENEN

LIJN
punt
lijnsoorten: rechte, gebroken lijnen, golvende lijnen, contourlijnen...
lijndijktes
lijngevoeligheid
lijnkarakters: gevoelig, nerveus, agressief ...

KLEUR
primaire kleuren, secundaire kleuren
kleurtinten, grijswaarden
aardkleuren, pastelkleuren
kleurmenging: subtractieve, additieve, partitieve
kleurverzadiging
kleurharmonie monochromie/polychromie
kleurcontrasten:
- warm/koud, licht/donker, complementaire kleuren

kleurgebruik: expressief, symbolisch, functioneel
kleurenpsychologie

LICHT
licht-donkercontrast
eigen schaduw/slagschaduw
licht- en schaduwwerking
direct en indirect licht
sfeerlicht

VORM
vormsoorten
basisvorm
vormcontrasten:
- geometrisch/ organisch, symmetrisch/ asymmetrisch, vlak/ruimtelijk

vervorming: gemanipuleerde vorm (uitgetrokken, verlengd, gekneusd ...)
vorm en restvorm
stillering van vorm open/gesloten
patroon (herhaling van vorm)
samengesteld en enkelvoudig

COMPOSITIE
schikking:
- horizontaal /verticaal, voor/achter/ overlapping, hoog/laag

werken met: ritme, beweging, herhaling, contrast
soorten composities:
- symmetrische compositie, asymmetrische compositie, centrale compositie, diagonale compositie overalcompositie, driehoekscompositie

contrast

RUIMTE
ruimtesuggestie:
- afsnijding, overlapping, voor- en achtergrond groot-klein, hoog-laag

perspectief:
- horizon, lijnperspectief (1 vluchtpunt, meerdere vluchtpunten), standpunt

ruimtelijke compositie via:
- assemblage, stapeling, wegnemen, toevoegen

TEXTUUR
textuur-weergave of stofuitdrukking
vlak, ruimtelijk
zacht, hard, ruw, glad, korrelig

MATERIALEN

DIGITAAL MATERIAAL
foto's, video- en filmfragmenten, gsm

NATUURLIJKE MATERIALEN
hout, takken, bladeren, bessen, zand

PAPIER EN KARTON
klein, groot, divers

PLASTISCHE MATERIALEN
klei, papier maché

SCHILDERMATERIALEN
zoals waterverf, acrylverf, plakkaatverf, pigmenten (bv. tempera), inkt en bister

SOEPELE MATERIALEN
doeken, ijzerdraad, elektriciteitsdraden

TEKENMATERIALEN
tekenpotloden (hard en zacht), alcoholstiften, inkt

VERBINDINGSMATERIAAL
touw, tape, oude kousen, ijzerdraad

WAARDEVOL KOSTELOOS MATERIAAL
oude kledij, gebruiksvoorwerpen (mixers, stoelen ...), isolatiemateriaal, tijdschriften, reclameaffiches

TECHNIEKEN

DROGE TECHNIEKEN
schetsen
tekenen (naar waarneming, naar fantasie, functioneel ...)
kleuren (potlood, stift, pastel, krijt, houtskool ...)
collage

NATTE TECHNIEKEN
schilderen met verf, inkt, bister, natuurlijke pigmenten (koffie, thee, bessen ...)
dekkend schilderen, impasto, transparant, tamponeren, dripping, materieschildering ...

GRAFISCHE TECHNIEKEN
hoogdruk, diepdruk, vlakdruk, doordruk

RUIMTELIJKE TECHNIEKEN
boetseren, beeldhouwen, assemblage, constructie ...

WERKEN MET SOEPELE MATERIALEN

DIGITALE TECHNIEKEN
fotografie, animatie, video, film, applicaties

MIXED MEDIA

PERFORMANCE
tableau vivant, body-art

TECHNIEKEN OM TE BESCHOUWEN
kijkwijzers
VTS: Visual Thinking Strategies
VTR: Visual Thinking Routines (=onderzoekend beschouwen)
creërend beschouwen door te schetsen, beeld te transformeren naar andere artistieke vormen of met andere artistieke vormen te verbinden.

STRATEGIE 4
TELEFOON

Groeperingsvorm: kan per 2, kan in kleine groep: 1 beller, meerdere ontvangers

Telefoon legt de nadruk op spreek- en luistervaardigheid, evenals het vermogen om een visueel kunstwerk zorgvuldig over te brengen op iemand anders. Deze routine legt de nadruk op observatie en beschrijving.

Eén student kan een afbeelding zien (de "beller"), terwijl de andere dat niet kan (de "ontvanger"). De beller doet alsof hij/zij aan de telefoon is met de ontvanger en vertelt wat hij/zij moet tekenen, kleuren of schilderen.

De beller beschrijft de afbeelding aan de ontvanger, die probeert te tekenen wat wordt beschreven. Het is belangrijk dat de twee een gesprek voeren. De ontvanger kan bijvoorbeeld om verduidelijking vragen. De beller mag echter nooit zien wat de ontvanger tekent.

Na een bepaalde tijd mag de beller zien wat er getekend is.

Een nabespreking is essentieel.

Zinnen om mee te beginnen kunnen zijn:
"Het was het meest behulpzaam toen..."
"Het was het meest verwarrend toen..."
"We hebben goed werk geleverd met..."
"We hadden beter kunnen doen..."

Wissel eventueel van rol met een andere afbeelding.

STRATEGIE 5
KIJK, BESCHRIJF, BREID UIT (EEN VARIATIE OP 10X2)

Groeperingsvorm: in kleine of grote groep

- Zoek een schilderij waarop veel gebeurt!
- Bekijk in stilte het kunstwerk (1 minuut)
- Noteer elk (individueel) 10 zelfstandige naamwoorden die je in het kunstwerk ziet
- Voeg nu bij elk woord een zo interessant mogelijk bijvoeglijk naamwoord toe om de grootte, kleur, vorm, textuur, geur, smaak... te beschrijven
- Wissel nu om beurt 1 combinatie uit en vul je lijst aan met 5 combinaties.
- Bekijk het werk opnieuw. Kun je nog 5 aanvullingen doen?
- Wie geraakt er aan 20?

	BIJVOEGLIJK NAAMWOORD	ZELFSTANDIG NAAMWOORD
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

STRATEGIE 6
COLLAGE

Groeperingsvorm: individueel

Maak een fotocollage (details uit kunstwerken) met elementen, kunstwerken, details uit de tentoonstelling die jou inspireren (en die misschien een start kunnen vormen voor jouw werk in de werkwinkel 'weven').

STRATEGIE 7
LINK EEN WERK AAN JEZELF

Groeperingsvorm: eerst individueel, daarna in kleine of grote groep

Welk thema of nog beter welk werk, vertelt iets over jou of jouw leven? Beschrijf zo nauwkeurig mogelijk waarom je deze keuze maakt. Heeft het te maken met jouw karakter, een anekdote, een levensfase…?

Je kunt ook laten raden waarom je dit werk koos.

REFLECTIE MOMENT

We komen terug samen in de hal. Je zoekt een aantal gesprekspartners op en wisselt je gedachten uit over volgende vragen:

Welke strategieën heb je uitgetest?
Welke is volgens jou voor leerlingen het meest/minst toegankelijk?

Bedenk een artistiek-creatieve opdracht (muziek, dans, drama, beeld, fotografie…) die jij aan je leerlingen zou geven na het bezoek van de tentoonstelling? Deel dit live met je collega's maar ook op deze padlet.

Plattegrond expo ‘When We See Us’
Bozar Brussel

